

MONETĀRAIS BIĻETENS

8

2003

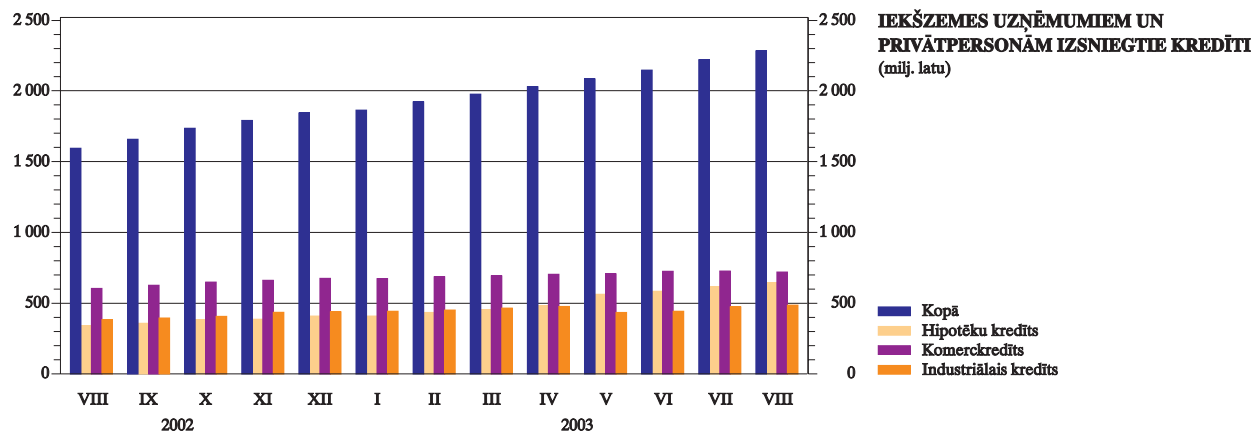
Augustā saglabājās ierastais Latvijas tautsaimniecības izaugsmes temps. Līdztekus stabilajam rūpniecības, tirdzniecības un finanšu sektora kāpumam palielinājās transporta (dzelzceļa un ostu darbības) rādītāji. Par veiksmīgo tautsaimniecības attīstību liecināja iekšzemes kopprodukta (IKP) pieaugums 2003. gada 2. ceturksnī. Turpinoties straujai izaugsmei visās galvenajās tautsaimniecības nozarēs, reālais IKP salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 6.2% (1. pusgadā – par 7.5%). Starptautiskā reitingu aģentūra *Moody's Investors Service*, norādot uz Latvijas labajiem makroekonomiskajiem rādītājiem, apstiprināja jau 2002. gada nogalē paaugstināto Latvijas valsts reitingu.

Bezdarba līmenis nemainījās (8.5%), bet Nodarbinātības valsts dienestā reģistrēto bezdarbnieku skaits augusta beigās salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu saruka par 4.2%.

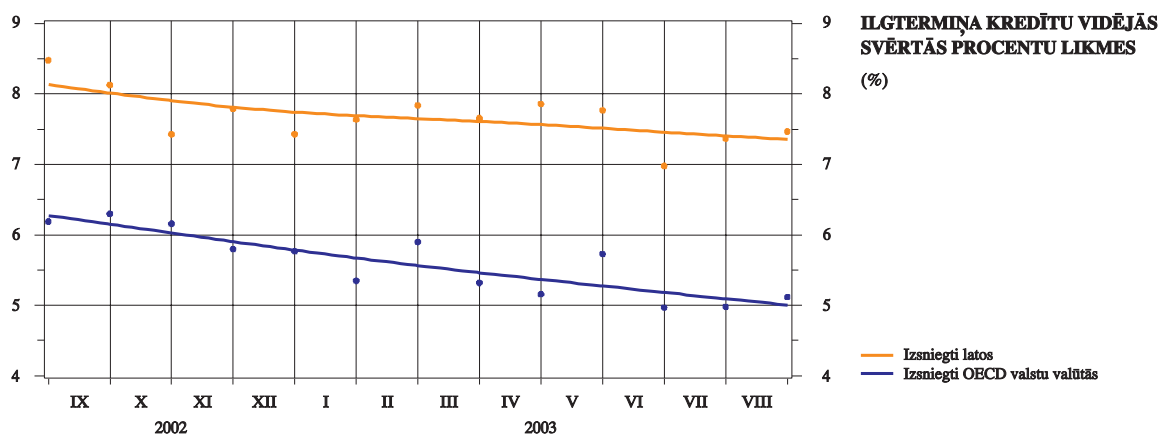
Patēriņa cenas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi augustā, kā parasti, samazinājās (par 1.1%; straujākais cenu kritums mēnesī pēdējo desmit gadu laikā), tāpēc saruka arī patēriņa cenu gada inflācija (no 3.8% jūlijā līdz 3.5% augustā). Preču cenas samazinājās par 1.5%. To galvenokārt noteica pārtikas cenu kritums (par 3.4%; t.sk. dārzeņiem par 39.6%, augļiem – par 13.5% un kartupeļiem – par 11.9%), kā arī apģērba un apavu cenu samazinājums (par 1.9%).

Plašā nauda M2X augustā gandrīz nemainījās (pieaugums – 0.5 milj. latu), un tās gada pieauguma temps samazinājās līdz 19.3%. Pieauga skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs; par 8.1 milj. latu), bet nedaudz saruka iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums. Ārvalstu valūtā veikto uzņēmumu pieprasījuma noguldījumu atlikums samazinājās par 30.6 milj. latu, vienlaikus palielinoties privātpersonu noguldījumu atlikumam (par 17.8 milj. latu), t.sk. nacionālajā valūtā veikto noguldījumu un termiņnoguldījumu atlikumam (attiecīgi par 8.5 milj. latu un 5.3 milj. latu). Noguldījumu atlikuma pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu samazinājās no 23.0% jūlijā līdz 21.4% augustā.

Banku sistēmas aktīvu dinamika turpinājās iepriekšējo mēnešu tendences (auga iekšzemes kredītu atlikums un saruka tīrie ārējie aktīvi). Tomēr iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums palielinājās mazāk nekā iepriekšējā mēnesī (par 63.8 milj. latu), un tīrie iekšējie aktīvi pieauga par 49.0 milj. latu, samazinoties neto kredītam valdībai. Uzņēmumiem izsniegto kredītu atlikums augustā palielinājās par 26.8 milj. latu, bet privātpersonām izsniegto kredītu atlikums – par 37.0 milj. latu, t.sk. kredīta mājokļa iegādei atlikums – par 26.1 milj. latu. Visvairāk pieauga kredītu ar termiņu ilgāku par 5 gadiem atlikums (par 37.4 milj. latu), bet kredītu ar termiņu 1–5 gadi atlikums palielinājās par 20.9 milj. latu un īstermiņa kredītu atlikums – par 5.5 milj. latu. Kredītu atlikuma kāpumu galvenokārt noteica hipotēku kredīta atlikuma pieaugums (par 30.5 milj. latu jeb 5.0%). Savukārt industriālā kredīta atlikums palielinājās par 11.5 milj. latu un kredīta patēriņa preču iegādei atlikums – par 6.1 milj. latu.

Banku sektora ārzemju pasīvi pieauga par 119.3 milj. latu (t.sk. saistības pret ārvalstu nebankām – par 118.2 milj. latu), bet ārzemju aktīvi – par 82.9 milj. latu. Banku sektora aktīvi augustā palielinājās par 168.8 milj. latu un sasniedza 5.1 mljrd. latu. Banku peļņa 2003. gada pirmajos astoņos mēnešos bija 46.1 milj. latu (par 38.0% lielāka nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā).

Saglabājoties augstam latu pieprasījumam, bankas aizņēmas lielāku naudas apjomu no centrālās bankas. Banku sektoram izsniegto Latvijas Bankas *repo* kredītu apjoms pieauga 1.6 reizes (līdz 326.5 milj. latu), bet šādu kredītu atlikums augusta beigās salīdzinājumā ar jūlija beigām palielinājās par 29.6%. Valūtas mijmaiņas darījumu apjoms (99.0 milj. latu) bija par 8.3% mazāks nekā jūlijā. Savukārt naudas bāze, valdības noguldījuma atlikumam centrālajā bankā pieaugot par 20.6 milj. latu, samazinājās par 7.9 milj. latu. Būtiski auga arī iekšzemes starpbanku kredītu apjoms (par 10.2%, līdz 929.2 milj. latu).

Naudas tirgus likviditātes pieaugums nodrošināja stabilas un zemas procentu likmes. RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem svārstījās 3.1–3.3% intervālā, bet kredītiem ar ilgāku termiņu – gandrīz nemainījās. Latvijas Bankas *repo* kredītu un latos izsniegto starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme bija vienāda (2.8%). Ļoti maz mainījās arī iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes. Savukārt latos un OECD valstu valūtās veikto ilgtermiņa noguldījumu vidējā svērtā procentu likme saruka attiecīgi par 0.6 procentu punktiem un 1.0 procentu punktu.

Pasaules valūtas tirgū augustā pieauga gan ASV dolāra, gan Japānas jenas kurss, bet samazinājās eiro un Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss. ASV dolāra un Japānas jenas kurss attiecībā pret latu pieauga attiecīgi par 2.1% un 4.0%, bet eiro un Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss kritās attiecīgi par 3.4% un 1.5%. Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi samazinājās par 1.6%, valūtas mijmaiņas darījumu atlikumam sarūkot par 11.0 milj. latu. Emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem augusta beigās bija 102.1%.

Valsts konsolidētajā kopbudžetā augustā bija fiskālais pārpalikums (13.0 milj. latu), kas noteica fiskālo pārpalikumu arī 2003. gada pirmajos astoņos mēnešos (10.7 milj. latu; iepriekšējā gada atbilstošajā periodā valsts konsolidētajā kopbudžetā bija fiskālais deficīts 14.7 milj. latu apjomā). Sociālās apdrošināšanas budžeta fiskālais pārpalikums pieauga līdz 32.1 milj. latu.

Augusta sākumā Latvijas Bankā tika rīkota 12 mēnešu valsts iekšējā aizņēmuma parādzimju izsole, kurā tika piedāvāti vērtspapīri 9.6 milj. latu apjomā. Lai gan pieprasījums bija augsts (23.2 milj. latu), tika pārdoti vērtspapīri 6.4 milj. latu apjomā ar vidējo svērto diskonta likmi 3.06% (par 3 bāzes punktiem mazāk nekā 12 mēnešu parādzimju izsolē maijā). Savukārt augusta nogalē pēc vairāk nekā divu gadu pārtraukuma notika 3 gadu obligāciju izsole, kurā pārdeva visus piedāvātos vērtspapīrus 12.0 milj. latu apjomā ar vidējo svērto peļņas likmi 4.0%. Tādējādi apgrozībā esošo valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru atlikums augusta beigās sasniedza 389.6 milj. latu, mēneša laikā palielinoties par 6.6%. Valdības parāds augustā pieauga mazāk, jo valūtas kursu svārstību rezultātā valsts ārējais parāds samazinājās par 9.4 milj. latu (līdz 455.5 milj. latu).

	2003	
	VII	VIII
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	10.1	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	-0.3	-1.1
Gada (%)	3.8	3.5
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	3.1	2.8
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	90 064	90 199
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	8.5	8.5
Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	-2.3	10.7
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	144.0	*
Imports	257.0	*
Balance	-113.0	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI
(perioda beigās; milj. latu)
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2003	
	VII	VIII
Banku sistēma		
M2X	2 061.4	2 061.9
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	561.9	570.0
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	1 499.5	1 491.9
Pieprasījuma noguldījumi	883.7	870.7
Termiņnoguldījumi	615.9	621.2
M2D	1 433.2	1 449.7
Tīrie ārējie aktīvi	242.0	193.5
Tīrie iekšējie aktīvi	1 819.4	1 868.4
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	2 217.9	2 281.7
Īstermiņa kredīti	317.9	323.4
Ilgtermiņa kredīti	1 900.0	1 958.3
Kredīts valdībai (neto)	130.6	120.6
Latvijas Banka		
M0	754.6	746.7
Skaidrā nauda apgrozībā	633.4	639.4
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	121.2	107.3
Tīrie ārējie aktīvi	774.7	762.6
Tīrie iekšējie aktīvi	-20.1	-15.9
Kredīti	41.4	44.7
Bankām	80.2	103.9
Valdībai (neto)	-38.8	-59.2
Pārējie aktīvi (neto)	-61.5	-60.6
Ārējās rezerves*	1 367.72	1 318.89
Zelts	89.78	92.08
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.11	0.04
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.08	0.08
Ārvalstu konvertējamās valūtas	1 277.75	1 226.69

**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU
KURSI**

	2003	
	VII	VIII
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	2.7	2.8
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	5.1	5.4
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	4.2	4.1
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	7.4	7.5
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	5.0	5.1
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.9	0.9
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.4	0.5
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	2.9	3.0
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	1.6	1.4
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	5.2	4.6
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	2.9	1.9
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.0	3.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.5710	0.5830
Ls pret GBP	0.9280	0.9140
Ls pret 100 JPY	0.4770	0.4960
Ls pret EUR	0.6540	0.6320

Transporta nozares darbības rādītāji salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu turpināja uzlaboties. Palielinoties tranzītam, pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 38.7%. Ventspils ostā saņemto un no tās nosūtīto kravu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējā gada

atbilstošo periodu palielinājās par 3.9%, bet Rīgas ostā – par 28.6%, un kopējais ostu kravu apgrozījums pieauga par 11.5%.

Jūlijā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu apstrādes rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss palielinājās par 10.9%. Izaugsmē bija vērojama arī ieguves rūpniecībā un karjeru izstrādē un elektroenerģijā, gāzes un ūdens apgādē (kāpums attiecīgi 7.7% un 4.8%), bet rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss pieauga par 10.1%. Mazumtirdzniecības apgrozījums palielinājās par 12.7%.

Ražotāju cenu indekss rūpniecībā augustā salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi samazinājās par 0.7%, bet salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 2.7%.

	2003	
	VII	VIII
Banku rezerves	190.1	175.8
Nacionālā valūta banku kasēs	71.5	69.4
Noguldījumi Latvijas Bankā	118.7	106.4
Ārzemju aktīvi	2 001.6	2 084.5
Ārvalstu valūta banku kasēs	52.0	44.8
Prasības pret ārvalstu bankām	1 301.1	1 378.7
Prasības pret ārvalstu nebankām	600.3	609.7
Pārējie aktīvi	48.2	51.4
Prasības pret centrālo valdību (neto)	165.5	176.0
Prasības pret pašvaldībām (neto)	3.9	3.7
Prasības pret valsts uzņēmumiem	99.8	102.7
Prasības pret privātuzņēmumiem	1 555.0	1 578.4
Prasības pret privātpersonām	592.6	629.6
Neklasificētie aktīvi	332.3	358.9
Pamatlīdzekļi	110.5	113.8
Nauda ceļā	5.2	10.8
Pārējie aktīvi	52.0	83.3
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	164.7	150.9
AKTĪVI PAVISAM	4 940.9	5 109.7
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>667.1</i>	<i>512.2</i>
Pieprasījuma noguldījumi	508.7	515.0
Valsts uzņēmumu	27.8	25.7
Privātuzņēmumu	229.2	236.5
Privātpersonu	251.7	252.8
Terminnoguldījumi	362.7	364.8
Valsts uzņēmumu	31.8	26.6
Privātuzņēmumu	95.8	101.0
Privātpersonu	235.1	237.2
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	628.2	612.1
Valsts uzņēmumu	29.4	28.5
Privātuzņēmumu	226.6	196.8
Privātpersonu	372.3	386.8
Tranzitfondi	9.4	9.2
Ārzemju pasīvi	2 534.3	2 653.6
Saistības pret ārvalstu bankām	619.6	620.7
Saistības pret ārvalstu nebankām	1 801.6	1 919.8
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	113.1	113.2
Saistības pret Latvijas Banku	80.2	103.9
Parāda vērtspapīri	46.6	47.5
Kapitāls un rezerves	433.0	444.8
Rezidentu	245.3	254.5
Nerezidentu	187.7	190.3
Uzkrājumi parādiem un saistībām	63.7	66.2
Neklasificētie pasīvi	274.1	292.5
Nauda ceļā	85.7	110.8
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	39.3	43.9
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	149.1	137.9
PASĪVI PAVISAM	4 940.9	5 109.7
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>667.1</i>	<i>512.2</i>

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2003

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>
info@bank.lv

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).